

ГЕОРГИ ИЛИЕВ
О-КОРС
ОТКЪС ОТ НАЧАЛОТО НА
РОМАНА

chitanka.info

Както някога, така и сега то минава по своя вечен път, от кръгозора на изток до кръгозора на запад: над ледените лесове и пустини на земята минава тъмният кръг на слънцето, голямото светило на деня на човечеството, обитавало лицето на земята отпреди много тисеци години.

Потопена в мрак и злокобна тишина, окована в ледена броня, развенчаната земя, притиснала в скута си луната, все така, с широки стъпки като акробат, лети по невидимата нишка на своята орбита около слънцето. А то, голямо като черния щит на древен воин, обагрено околоръст с тясна ивица златна багра, праща все още на земята слабо топлещи лъчи, които умират в безсърдечните пазви на ледовете.

Пет високи планини, облечени в бели одежди, като че ли старци, застинали в неподвижна поза и загледани горе, по белия млечен път, под който е протекла младостта им, заграждат широки неизгледни, леко нагънати равнини: ледовитите пустини, океаните на някогашната земя.

Над земята нямаше вече живот. Растителност и животни бяха измрели. Живееше още само човекът, който, за разнообразие на своите пейзажи, успешно отглеждаше под земята на изкуствена светлина някои низши растения, що му служеха и за храна, макар такава той да беше успял да си приготвя и по синтетичен път.

И така, животът беше слязъл под земята.

Подземни пътища свързваха големите градове. Изкуствената светлина замени слънцето и въпросът за вечния ден се разреши нечакано.

Малко по-късно: в третото хилядолетие преди падането на Венера в слънцето голям спор разедини земята на два стана — едни искаха да се спре движението на земята около оста ѝ, та слънцето да огрява само едната ѝ половина. Това причини голямата война между човечеството. Тя разори до основи последните останки от старата култура на света и от този исторически момент на земята останаха само поробители и роби. И след толкова милиона години културен живот човекът си беше останал людоед: но сега лакомите късове от човешкото месо обичаше да му се поднасят приготвени по-вкусно.

С окончателното загасване на слънцето спорът за деня и нощта изчезна. Вечната нощ бе дошла и за двете половини на човечеството. Сега всички се съгласяваха, че трябва да се победи вечният мрак. Но

как? Да се запали отново слънцето, за да възкръсне земята!... Усилията за това бяха големи, но — малки надеждите.

Над земята бяха останали само гигантските тела на радиостанциите до самите входи на подземните градове, както и пътеуказателите и силопредаватели за самолетите.

По най-високите върхове бяха наблюдателниците и звездобройците, откъдето непрестанно се следеше движението на земята и живота на слънцето. За него, като за живота на болен, редовно се даваха вести, които населението под земята чакаше винаги с нетърпение.

Само синкавите туловища на самолетите сновяха в стихналите и тъмни пространства; като странни птици кълвяха огнените плодове на пътеуказателите и разнасяха от звездобройна до звездобройна учените, които от разни точки на земята искаха да проверят числата си. Те прелитаха над едно голямо гробище, над един-единствен гроб, в който беше погребана любовта към другия.

Човечеството бдеше над един мъртвец и чакаше възкресение.

* * *

И този ден на планината О-Корс имаше необикновено движение: самолети прелитаха от вси страни на земята и носеха към звездобройната знатни, учени, любители и безделници, за да видят отправянето на змиевиците към тъмното пространство: нагоре към ослепялото светило, което преди тисещи години бе скрило в широките си длани очите си и вече не искаше да погледне земята и нейната мъка.

Звездоведът Виних Дъждански, чието име беше станало знаме на жителите на страната Балк, поучен от опита на милиони поколения, минали преди него, искаше да осъществи мечтата на човечеството: да отправи фермент от лъчеви змиевици до слънцето, както обикновено наричаха черния, като ръждясал щит кръг, който преминаваше небосклона от изток към запад и отнасяше в тъмното си царство всеки блян за виделина. Светът възлагаше големи надежди върху опитите на младия учен. Скоростта на излитането на змиевиците според него била малко по-малка от скоростта на светлинния лъч. То бе потвърдено от последните опити. Главната цел обаче все още оставаше недостигната.

Лъчеведите на времето успели да преодолеят притежното поле на земята и още преди хиляди години отправили първия заряд към най-близката до земята планета. Но това нямаше никакво приложение и не будеше у никого възторг. Само любители на тугински забави все още му се отдаваха. Възрастващото поколение си беше поставило повисока задача: да въздействува на слънцето, да го пробуди към живот, като му отправи стрели, напоени с отрова; да прободат гърдите му, от които като от кървава рана да потекат към всемира и земята жарките пламъци на болката му.

Из пространството, между небето и земята, мнозина любопитни насочваха далекогледите си към голямото някога светило винаги когато Дъждански подновяваше своите опити. И днес, щом изтекоха седемте мига, потребни, за да отлети мълнията до слънцето, тръбите бяха снети от очите и отново безнадеждност разпери криле над чакащите. Народът пак с въздишка слезе дълбоко към сърцето на земята. Летците, следили през цялото време опита от своите самолети, се отправиха безшумно към страните си. Така те разпериха над планината О-Корс една тъмна звезда...

В голямата сланица на звездобройната беше душно и горещо: машините изразходваха огромни количества вати за отопление и светлина. Дъждански почиваше на стола си и почти под очника на далекогледа. Когато се опомни, видя, че е останал почти сам: двама млади негови обожатели бяха още тук, чакащи да чуят словото му, а силодеят, наричан някога „робот“, негли за насмешка и обида към народа, от който бяха взели думата, стоеше с изопнати стоманени ръце и нозе, в застинала величава стойка, до самата врата, а електрическите му очи излъчваха свръхнапрежение: чакаше знак, за да отвори, да изрече глухо и еднозвучно поздрава си и да се успокои.

Днес Дъждански наистина видя ли нещо? Какви тайни криеше тайнственото небесно тяло, което не искаше вече да праща на земята светлина и топлина? Голямо колкото щита на Ацилъш, то сутрин бавно никнеше на небосклона, като кръгло петно лишей, постепенно нарастваше до големината на падобран и когато се откъсваше от начупената черта на „изгрева“, изглеждаше на голям монокъл с паднало стъкло. И тъй, всеки ден то изминаваше своя път, както това е било преди векове, без да успее да постави граница на времето: над земята владееше вечен мрак.

Времемерът сочеше с острието на стрелките си няколко деления над стоте в първия квадрант: отклонението на слънцето от пълна пладня беше незначително. Дъждански махна погледа си от часовника и се загледа в пространството, скрито зад хладните, гладки и бляскави квадрати на стъклата. Планината О-Корс беше най-високата точка в неговата родина. Наблюдателят виждаше как околоръст в синкавата мрачина се откроява безкрайната пустиня, застинала в ледена тръпка и озарена от плахите звезди със сребърносин отблясък. Непосредствено по следата на слънчевия земен път, гдето ледът е бивал прояждан, можеха да се видят малки острови черна земя: невидими топли лъчи, изпращани все още от слънцето през най-дългите дни на годината, успяваха да стопят малко леда по екватора: ивица черна плът изпод процепите на бели одежди.

От звездобройната както на изток, така и на запад, на север и на юг се излъчваха редица пътеводни фарове в безукорно прави линии, като огърлици от живи въглени върху черните гърди на вечната нощ. Дъждански стана и опря челото си о хладното стъкло: на изток, над линията на пътевода, трептяха група светлини като спътниците на Юпитер: летци отиваха към пристанището Лютак, отгдето започваше подземният път за Балк. А на запад три самолета, открити като три светли звезди, образуващи огнен триъгълник, ту се издигаха, ту падаха под светлата линия на пътевода.

Младият учен още веднъж обгърна с поглед безграничното море на тъмнината и потръпна от болка: под този тъмен, хладен и жесток връшник е приютено неговото отечество. Имаше ли в тази нерадостна пустота, сред това злокобно мълчание, някой да бди над съдбините му?...

На върха О-Корс беше неговата звездобройна. До нея — мощен фар, като голяма бяла лилия, цъфнала на високо стоманено стъбло. Отделен с няколко стъпки от фара, се очертаваше тежкия силует на хаузината — просторно помещение, гдето се пазеха самолети и самоходи и служеше за преддверие към подземните пътища. Оттук излитаха и тук влитаха летците. Откъм юг то винаги беше отворено. Пред отвора, като широк бял лист, лежеше огромен правоъгълник светлина, която се сепваше в мрака и бърже потъваше в незнайното. Виних за миг спря погледа си върху тънката извисена линия на стълба за разпръскване на звукови вълни; погледна към небето, осеяно със

звезди, едри и светли и звънеци от настръхналите ледни планини на земята. И можа с мъка да се откъсне от стъклата, за да прегледа светлописния уред. В проявителя плаваха няколко къса ленти. Добрите момци се бяха погрижили да проявят отпечатаното. Те също така горяха от любопитство да видят попаднала ли е изкуствената мълния, наричана змиевица, върху слънцето и какво е било действието ѝ. Образът на първата лента беше свършено чист. Дискът на слънцето се открояваше като монета от неблагороден метал, лежала дълго време в земята и случайно изровена. В горния ляв квадрант той видя малка светла ивица, която го смути. Но все пак, не искайки да се самолъже, сметна, че тя може да се дължи на резка върху самия фотографичен материал и потуши вълнението си.

Подаде обратно на своите млади помощници светлописните ленти, каза всекиму по няколко ободрителни думи и се отправи към вратата. Силодеят му отвори с отмерени движения. С хрипкави звуци, излизаци от стоманеното му гърло, поздрави своя господар, направи дълбок поклон и после също тъй с отмерени движения затвори след него вратата. Виних слезе долу по тясната желязна стълба, премина през вратата, която сама се отвори пред него, и се озова в работната си стая. Седна уморено на стола пред масата и притисна с широките си длани очите си, като да искаше да прогони от себе си впечатленията на деня, за да приготви място за нови. За него изживяното не струваше нищо и то трябваше да си отиде. На, все още трептяха в съзнанието му образите на витата стълба, водеща горе за далекогледа, който, като скелета на животно от неизвестен род, лежеше черен и тежък върху поставите си, загледан безучастно в звездното небе, което не криеше от него никакви тайни. И когато отвори очите си, Дъждански се видя отпуснат на стола си, като да правеше това за първи път; почувствува се чужд сред този свят, що си бе сам създал и към който като да почваше да изпитва омраза. Не беше ли той дете, изгубило власт над своите играчки? Как смешни му изглеждаха сега грижливо изрязаните: стени, потон и под на кабинета му и как смешно малки му се виждаха те в сравнение с безкрая, що бе съзерцавал там горе!...

Но тук той имаше това, което горе отдавна беше изгаснало: от потона валеше бяла, мека светлина. Големият времемер с ритмични удари отмери времето. Като че ли капки разкален метал едно след друго паднаха в дълбока вода. Виних усети как глухият и съскащ звук

разлюля завеските на северната стена, зад която се открояваха правилни редици книги, а вратата на източната стена отекна глухо, като че ли над нея премина въздишка.

Неспокойство, недоволство и нещо неопределено излъчваше цялата природа на Дъждански. Той не беше научен да търпи несполуки и при най-малката от тях ставаше безпомощен, като дете, на което са отказали някоя безумна прищявка. Никога обаче не се отчайваше. В силно изпъкналите му скули и широки очи се очертаваше безгранична смелост и сила на волята. Високото му чело, набраздено с три успоредни линии — като бразди на угар, вдъхваше страхопочитание. Той имаше широки плещи, силно развити гърди и пъргави ръце. Цялата му плът излъчваше желязна енергия, скрита в този удивителен механизъм, наследил като че ли от всички раси на земята най-добрите и отличителни качества. Но стените, тесните граници на неговия физически мир, искаха ревниво да го задържат далеко от едничката реалност: неограниченото пространство, като му поднасяха една отмерена и точно определена хапка от него...

Трябваше ли и той, като другите, да се помири с този ред на нещата и потъвайки надолу, да търси смисъл и цел на битието? Трябваше ли да се откаже от дръзката мисъл да възкреси за нов живот отдавна измрели светове и да възвърне на един малък кът от небесата изгубената светлина? Човекът, потънал дълбоко под тежките пластове на земята, не беше изгубил още копнежа си към царството на белия свят. А това носеше утеха.

Дъждански знаеше: скрито някъде от него тлее малко пламъче. То понякога като да загасваше и грозеше да потопи завинаги душата му в мрак. Но често го чувствуваше и като голям пожар, чиито пламъци, неудържими и съскащи, вият над главата му танца на бъдащото.

Една от помощниците му — Мира Меленска — влезе и го изведе от състоянието на видимо безсилие и безнадеждност. Тя затвори вратата с отсечени движения, разгъна свитък чертежи и разсеяно погледна широкия кръг на часовника. Черният ъгъл на двете стрелки като разтворени щипки на омар пълзяха от цифра на цифра, гонейки времето, което постоянно им убягваше. Тя отново спря поглед на масата и сложи върху чертежите писеца си.

Дъждански вдигна глава и уморено погледна момичето.

— Резултатът? — попита той повече с поглед, нежели с думи.

— Задачите — каза Меленска и се смути — не се поддават на обикновените похвати за решаване. Такива са формулите тук, затворени в червени кръгове. Странен строеж имат те и в тях необикновено място е дадено на тридесет и седмата буква от азбуката. Веществена величина ли е тя или символ?

Тя искаше да каже още нещо, но спря, защото Виних сложи ръце върху книгата и я погледна с широките си очи.

— Ти каза символ! Твърде възможно! И защо не! Сборът е, след като се освободиш от деветката, единица: начало на нов кръг, символ на възкресение! Това не са формули, а пътуващи чети от тайнствено войнство, призовано да освободи света от оковите на омразата и да придобие нов път за живота. Защото: не е ли било така отпреди векове: борба между две начала?... Едни се страхуват от мрака и се стремят да запалят светлина в сърцето му, а други я гасят, за да не виждат в него, че лицата им не се червят пред беззаконието, което вършат над другите. Така, нали? И ако решим да оставим нерешени неравните редици на формулите, що си обградила с червено, къде ще ни изведе знакът на безкрайното — този мост, по който те преминават една към друга?...

Очите на Мира Меленска бяха влажни и помътени, а белите ѝ като крехки сталактити пръсти, допрени о ръба на масата, почнаха да играят трескавата игра на смущението и на неизразеното желание.

— Значи останалото е решено? — попита Виних с тон, който се разля в душата ѝ като топъл прилив на кръв.

Понеже Мира не отговори веднага, той стана, пристъпи до нея и се вгледа в очите ѝ. Те бяха мътни като мътна вода.

— Какво ти е? Болна ли си? — попита той.

Меленска потръпна и го погледна с уплаха и свян; убоя се, че би могъл да проникне в душата ѝ и да види какво става там. А във влагата на очите ѝ се топеше желание, което блестеше като разплавено сребро.

— Не! Болна не съм! — каза и почна да прибира книгата си. Бързаше да си отиде, защото чувствуваше, че не би могла повече да издържи. Упоритото чувство, което при подобни случаи е изпитвала, пак я овладя; като да падаше в безвъздушно пространство и се задушаваше. В такива мигове тя имаше нужда от повече въздух. Но

тук, пред Виниха, не искаше да отвори крана, за да усили притока на въздуха.

Дъждански схвана безпомощното ѝ положение, та взе ръцете ѝ в своите.

— Ще си починеш и ще се успокоиш. Бъди твърда! Аз заминавам за Балк, но скоро...

Мира трепна. Освободи ръцете си и го погледна. Голяма скръб имаше в очите ѝ.

— Не отивай, ти там не бива да отиваш!...

— Ще се върна, щом ми съобщиш, че задачите, сложени на производството, са решени.

— Предчувствувам, че не бива да отиваш там...

— Имам покана от съюза на всички дружества. А трябва да слеза долу още и за това, защото не искам да отмина празника и да не знам как е завършил денят. Нима мислиш, че е неудобен случаят: при това стечение на свят да се хвърли в пустеещата нива зърното на вяра и надежда? Нима не бива да им се напомня винаги, когато това е възможно, че има и друг, по-добър свят, който ги чака и за който те трябва да бъдат подготвени? Свят, който ще ги ослепи със своята светлина и блясък, ако духовно не се подготвят за него.

— Не, ти не бива...

— Трябва да слеза долу, за да видя онзи безумец. Ти знаеш, че той е решен на всичко; озлобяват го неуспехите в частния му живот. Страхувам се да не пропадне съвсем. Явно мой враг не се е обявил още и не е предложил още себе си на миротворците, та искам да ида да спася това, що би могло да се спаси.

— Не, ти не.

— И още за това трябва да слеза долу, защото злонамерници искат да поставят камъни по пътя на колесницата на живота; искат да спънат естественото развитие на вашето и мое дело. От страх да не им убегне златорунното стадо, миротворците са построили клетове, Мира, клетове, ракли и скринове, за да събират в тях златото — и кръвта, златото, извлечено от кръвта на твоя и моя народ. Там над тях, над димящата кръв, те изпитват наслада от мъките, с които е тя източена от жилите им.

— Така е. Но ти не бива да отиваш там!

— Бедната! Ако ми е отредено да изгоря в пламък, нека бъде онзи, що те ми готвят там. Малцина биха имали това щастие.
Дъждански я погали по косите и излезе.

* * *

Като премина преддверието, Виних се озова в дългия трем между редиците врати и силодеи, които като вкаменени войници стояха и чакаха мълчаливите заповеди на своя господар. Източният край на трема завършваше с врата, водеща в хаузините на самолетите и самоходите. Той премина тази врата и влезе в неразчлененото просторно помещение, плаващо в светлина. Редицата колони, що поддържаха потона, образуваха от помещението няколко равни дяла, във всеки един от които почиваха ленивите туловища на машините. Самолетите лежах в южната половина, откъдето широки врати водеха в свободното пространство на ледовете и мрака. На изток, като огнена рана в пространството, зееше подковообразен прорез на стената: входът за подземния път Сур. Той се разклоняваше на три колони: единият водещ към заводите на Дъждански, вторият — към забоите и рудниците, а третият, същинският път Сур — към Балк. От средината му — пред Волуекските рудници, се отклоняваше път, който обхождаше Сухострел и при Китна се сливаше с източния път Лютак.

Виних застана пред един от самолетите, опря се на близката колона и се вгледа в машините до нея. Светлината от потона го обливаше. Колоните оставаха без сянка, а сенките на тъмнозелените машини лежах под туловищата им като подплашени животни. През южните отвори течаха навън, към вечния мрак, като сребърни реки освободените от плен светлини и внезапно изчезваха зад стената на ледовете.

Балк лежеше на три тисеци разтега под О-Корс. Виних решаваше по кой път да мине за там. Най-после той се реши и седна в самолета. Окъта се в електрическия кожух и когато беше готов да постави машината в движение, леки вълни на етера пропяха името му.

„Аз“, рече той неволно, като да се обръщаше към някой, стоящ до него. Но името не бе повторено.

Настанен удобно на мястото си, той опита сръчно командите и постави машината в движение. В този тих час на времето, когато всичко се прибираше в прибежищата си на почивка, той искаше, несмушаван от никого, да полети и си отдъхне. При подножието на планината Албори почваше източният подземен път за Балк — пътят Лютак. Пътеуказателите, като огнени цветя, водеха към преддверието на входа. Когато го приближи, Дъждански забави хода, самолетът се наведе леко и отпрати към отвора, плъзна се плавно по пода и спря. Летецът слезе пъргаво доле, отметна тежката си дреха и се отпрати по Лютак за Балк.

Балк, царството на чудесата, обградено с вражите царства на всеземния съюз Алкания, беше заровено под огромната плът на заледени планини. Малко, бедно, необичано от никого царство, жестоко притиснато в земята, гонено от нещо страшно и неотразимо. А Дъждански отиваше там, за да бъде близо до него в деня на голямата му радост. Той премина бързо широката ивица път, образувана от оловносините тела на самолетите, почиващи като моржове, на които, в замяна на загубената морска стихия, милостиво бяха прикачили по две крила. При входа Лютак Дъждански бе поздравен от стоманената стража и потъна в гърлото му. Под нозете си той усещаше как постепенно се снишава надълбоко плоскостта на пътя, чиято тишина се изпълваше със златните мрежи на светлините.

Попаднал от свободното пространство тук по този път, продупчен в земята, Виних изпита особено чувство. Чувството на оскърбено достойнство и самолюбие.

Как? — гордият човек, богочовекът, който не намираще достатъчно големи височини, за да се извиси над тях; стремящ се да владее над най-високите планини, за да стани по върховете им кумирите си; височини, които му заменяха една длан земя!...

Но друг, по-могъщ от него, му беше оспорил това и той днес самоволно се спущаше три тисеци разтега под земята. Проровил там ходове и убежища, може би отдавна не си спомняше слънчевите простори, злака и птиците.

Някой някога му отне рая — широката градина на природата, на която беше пълновластен господар и заповедник, и той се примири с бурените на неплодните полета; отнеха му песента на гората, нейната прохлада, сянка и тишина и той подири подслон под широките сухи

листа на палмата; подири завета на хралупата. Когато го подгониха и оттам, той, като пчелата, се научи да си гради от дърво, камен и глина дом и така ограничи своя мир в границите на един тесен куб.

Но един ден, когато могъща стихия срина от лицето на земята и тази му ненадеждна играчка, той се не почувствува унижен ни за това, че отнеха висините, на които той искаше да бъде бог и жрец, ни за това, че трябваше да отстъпи пред нещо по-могъщо от волята му и — пред онова, което той смяташе, че е подчинил на своята власт.

В душата на Виних се навдигаше нещо като бунт против безнадеждността, която се виеше над родината му, против оковите на мрака и на вековечния лед.

„Какви грехове тежат на съвестта ни, та сме така жестоко наказани?“ — изстена той от болка.

„Вмениха ни в грях това, че търсихме себе си на кръст по широките пространства, че заливахме като вълни низините и се издигавме високо, гонени от вихрите на тайнствен огън, завещан ни от вековете; че с устрем налитавме на скалите, разбивавме планините и разливахме своите неспокойни вълни над плодни полета; затова, че носехме нова, млада, играеща кръв над пепелищата на измрели култури и светове, за да им дадем себе си: радостта на младия живот, кипящ у нас; за това, че не смогахме да бележим по изгладени скали с настръхнали знаци лъкатушните си друми през вековете, като да не искахме да знаем пътеките, по които сме минали, за да не ни ужаси кръшната им неизмеримост, когато някога би се обърнали назад.“

„Назад?...“

„О, никога! Само умореният се връща назад: в краткия отдых да не мисли за шеметите на бъдащето. Но ето, ние сме спрели и не на връх, нито в широко поле. Спираме среди тъмнини, изгубили вяра за нагоре, погълнати от ужаса за надолу.“

„Къде?“

„Ние спираме тук, гдето времето и съдбата ни приковаха, впиваме жилести пръсти в ронливи сипеи и голи скали. Притискаме се плътно към изстиващите гърди на земята: и тя се отказва от своите синове.“

„Без тебе, майко кърмилнице, къде?“

„Като жестоки деца ще проядем твоята плът, ще потъваме дълбоко, за да търсим сърцето ти — за топъл лъх, за лъч светлина, за

малко любов! Не ни оставяй, майко, на стръмно разпъте, с ужасите на бездната не ни плаши!“

„Прокълнати, отритнати и забравени, ще се сврем под твоите топли крила, за да потърсим себе си. Ще прелистваме с трепет дъхавите страници на старинни писания; ще ровим с окървавени пръсти пепелищата, за да открием следи от духа на своите прадеди, отпечатък от техните нозе по неизвестни друмища и с любов ще прикътваме намереното.“

„Не стига ли на света, че досега сме били квас и сол за него, а нищо за себе си?“

„Не е ли доста скръбна съдбата ни: да горим в порив за свобода и да бъдем вечно роби? И ето, сега, в порив за свобода ние ровим пак земята и търсим себе си.“

„Ще намерим ли някога ключа да разгадаем тайнствените писмена, що несръчно са дълбали по плочи и скали праотците ни? Ровейки из тежките пластове на миналото, лежащо над нас, ние — изгубили просторите, ширинето и погребани дълбоко тук, ще намерим ли себе си?...“

Тези мисли укрепиха духа му. Бодрост и самовяра се разлиха по жилите му като благороден метал. Сега вече му се струваше, че едва пълзи, а можеше на всяка стъпка да поиска един самоход. Спря и се огледа, като да минаваше пръв път оттук. Назад — входът бе обхванат от пожар. По свода, от който изтичаше светлината, имаше наподобени звезди и съзвездия. Стените, изрязани в напластени скали, бяха черни и влажни. На места сълзеше вода като из болни очи.

От двете страни на пътя, на равни разстояния от стените му и еднакво отдалечени едно от друго, се редяха странни дървета, чиито листа и плод бяха малки светлинни източници: човекът не искаше да се лишава от своите играчки. Дървесата имаха едничката добродетел, че не даваха плод, а като представители на измрели благородни семейства имаха гербове, извезани по формата на изкуствените им листа. Те се гордееха, че винаги са обсипани с цветове, които вместо аромати, пръскаха мека светлина. И ако някога нещастие направеше да загасне блясъкът на изкуствения цвят, той добиваше измамния образ на зрял плод. Узрял, но не утешен от нежната милувка на плодобрерачка.

Пред Виних и зад него се редяха все същите немилостиво правилни редици на палми, тисове, осени, смърч, дъбове, липи, клен и други отдавна измрели видове и родове на някогашната земна растителност. Беше ли това израз на известен копнеж към бившия живот на земята? Виних мислеше, че е така и радост изпълваше душата му.

Среди звездите по свода на пътя, в отмерени разстояния между тях, горяха като пожари истинските светила на подземното царство: светила, които трябваше да заменят изгасналото слънце, да бъдат изкуствените слънца на подземния ден.

Дъждански изпитваше истинска услада, дишайки чистия въздух, струещ из крайпътните кранове. Като че ли пръв път дишаше и мъчно скриваше от себе възторга си от този естествен акт на живота. Помъчи се да потуши радостното чувство, изплашен от чисто животинските прояви на своята плът. Тях смяташе той отдавна погребани дълбоко някъде в душата му ведно с младостта, чиито спомени сега бурно нахлуваха през прага на подсъзнанието и ставаха пълновластни господари на цялото му същество.

„Все пак сме люди — си каза той, — не само когато слизаме към сърцето на земята, но и тогава, когато се стремим към овдовялото царство на слънцето...“

Странно му се видя, че някога в този час на времето там горе е кипял живот в едната половина на земята, а сега е мрак, мраз и неизмерима пустота. И че някога като него някой неспокоен дух е дълбал с мисълта си твърдия камен на неизвестното, скрито зад постепенно загасващия взор на слънцето, неизвестно, което ги е давило като тежък сън, както и той сега иска да прозре зад стената на идното съдбата на малцината, оцелели и приютени в дълбоките земни пазви и — като безпомощни пилци — сврени под топлите крила на своята майка...

„О, майко земя, безкрайна ли е твоята щедрост?...“

А какво би могъл той сам срещу всесилната мощ на смелите и жестоки стихии? Да се откаже ли от борбата само за туй, че невероятно малки са изгледите за успех и че би могъл да остане свършено сам горе на върха на своята звездобройна, разсипал себе си срещу... какво? Срещу „слънцето“! Колко жестоки биха били тогава към него! Но светът не е ли бил винаги на безумците?...

Воден из пътя си от подобни мисли, Дъждански неусетно стигна до кръстопътя Сварт. Площадът и пътищата, що излъчваше той, бяха безлюдни: бе времето за всеземна почивка, когато можеха да се видят само захласнати учени или безнадеждно влюбени. Макар и заровен дълбоко в земята, човекът си оставаше верен на своите слабости. Мъдростта и опитите на миналите поколения го бяха поучили малко. Виних възви по североизточния път край поляната Бъта, лежаща между пътя и езерото: голяма синкава шир от смълчана вода, в която беше нагазила гъста гора от тежки колони, поддържащи потона. Те в далечината се сливаха и задържаха погледа, та се не видеше краят на езерото. По близките до поляната брегове, отляво и дясно, се редуваха групи статуи и жертвеници. Топлите тихи и прозрачни води бяха като мечта, като зов към друг мир, бяха съкровището на царство Балк. И когато Виних тръгна успоредно с езерото, изненада го една среща. Негови познати и почитатели, узнали за слизането му, идеха да го посрещнат. От групата се отдели едно младо момиче, затича се към него и бурно и възторжено го прегърна.

* * *

Когато научиха, че Виних Дъждански слиза долу, Веда Вишая, Углит Черни, Сломерски, Бовски и Елчин излязоха по широкия път край езерото Варун, за да го посрещнат и първи да го поздравят. Вишая и Черни вървяха напред, заети в жив разговор.

— Не ме вини! Винаги са били неоснователни укорите ти — казваше тя на Черни. — Някога можеше да не ми вярваш, но сега — не!

— Как? Мога ли наистина да вярвам на думите ти, макар и казани с такава убедителност, с такава топла убедителност? Позволи ми да виждам и аз. Не ме ли избягваш вече, откак...

— Какво... ти? Нима не съм била винаги внимателна към тебе!...

— И добра. Да. Нима мислиш ти, че то е толкова много? Добра и внимателна! — дребни монети, хвърлени в блюдото на просяк.

— Не съм много богата. Толкова давам, защото повече нямам. Но ти също така знаеш, че за мене няма достатъчно голяма примамка, която би ме отклонила от пътя ми. А сърцето мъчно се мами.

— Жените, макар и освободени от предразсъдъците и слабостите на своя пол, не могат да победят малкото суетност, на която и ти още не си престанала да бъдеш данница.

— Ето нещо ново! — плесна с ръце Веда Вишая и се обърна към младежите, които идеха след тях.

— Кажи какъв е грехът ми? — каза тя. — Досега смятах, че съм твърде бедна. Вярвах, че моята прамайка ми е завещала потребата да се стремя към нещо повече от онова, що ми е сложила в особеността на пола: да се нравя на мъжете.

— На всички ли? — попита Черни с лукава насмешка и спря погледа си върху големите скъпи камъни, що красяха пръстите, ушите, гърдите и косата ѝ. „Това е цяло състояние“, си каза той.

— Разбира се, не на всички — възрази рязко тя.

— На бедните или на богатите? — И нескрита злоба трептеше в гласа му.

— Понеже ме питаш като враг, като на приятел ще ти отговоря: когато ще пожелаят у мене само плътта, трябва ли да знам кой я пожелава? Но когато пожелаят и духа...

— Като преситени деца говорите вие! — се намеси в разговора винаги мълчаливият Сломерски.

— Мисля, че има още нещо и то е важното. То влияе на хода на зараждането на склонностите у женските сърца! — все така ядовито подкачи Черни.

— Разбира се, цял сбор от плътски и душевни.

— И все пак ти правиш широк завой, за да не кажеш същественото.

— А!... Разбирам те! Сега вече те разбирам! Нима ти би посмял даже да мислиш, че една жена би те последвала само заради удоволствието да я заставиш да носи бремето на нищета и лишения?

— Благодаря ти за откровеността! Беден съм и малък: напусто искам да се издигна над общата равнина. Все ще се намери някой да ми постави крак и да ме гътне. Какво мога да ти обещаая? Нито име, нито удобства.

След малко мълчание той казва, като да говори на себе си: „Покрил е света с името си!“

— За кого говориш? — прекъсна го Вишая.

— За него... ти скоро сама ще си свидетелка: на празника опиянените тълпи ще гърмят името му. Цял свят ще се навдига на пръсти, ще иска да го види. През този ден всички сърца ще бъдат изпразнени, за да сторят място само на едно име: за неговото име. За името на Виних Дъждански. Ето ни и нас: ние вече сме му роби и отиваме да му се поклоним.

— Колко малко възторг има в думите ти, а колко малко ти трябва, за да бъдеш по-възвишен, спокоен и радостно да минаваш покрай величията, които народът е излъчил. Те не се раждат всеки ден. Макар и да знам, че не се отнасят до мен почестите към големите духове и мислители, опива ме ароматът на светлата радост, с която те биват обкръжени. А то е светкавица, която може да ни опърли и опияни и да презрем шеметите, до които са се възвисили. Това е силният. А слабият бива роб, който се мъчи да отхвърли един ярем. Но горко на тези, които чувствуват като ярем над себе си могъществото на чуждия дух.

— Роб съм наистина. Но ти си мой господар — не той.

— Против мен ли се бунтуваш? — попита тя.

— Да. Права си! Аз винаги малко по-късно виждам истината, която другите виждат и намират със сърцето си.

Елчин добави:

— Ако ти не си роб, ако ти не искаш да си в редицата на бунтуващите се роби, можеш да имаш поне другото. Можеш да си богат.

— Но и то не лежи в моята власт, както и първото.

— Не си ли наследник на старата Реселска, на Митра?

— Колко далечни изгледи!...

В това време ги настигна Бовски, който, като направи своята угодлива усмивка, каза:

— Горещ и интересен спор водите.

— Не. Спор не. Говорим за наследството на Реселска — каза Вишая.

— Да, ще трябва доста да се почака.

— Наистина аз съм наследник — призна Черни, — но ще получа наследството тогаз, когато не ще ми трябва, или когато...

— Колко глупаво! — извика Бовски и се наведе над ухото му: — ти би могъл да го имаш още утре, щом искаш!...

Черни го изгледа неразбрал.

— Как така? — попита той.

— Много просто — добави тихо Бовски: — утре тя може да замине за някъде! — И подчерта думата замине, като се усмихна с неприятна усмивка, в която се криеше нещо нечовешко, нелепо и подло.

Групата повървя малко смълчана и когато измина завоя на пътя и доближи площада Сварт, срещна Дъждански.

След като се полюбуваха на загадния покой на езерото, младите хора ведно с Дъждански се отправиха за Балк.

— Ваши приятели ви чакат в големия салон на Сидар — каза Черни.

— Да — отговори Виних, — знам и затова бързам, за да не ги оставя много да чакат.

— Нима ще ни напуснеш? — извика изплашено девойката.

— Не веднага! Сега съм ваш роб — каза Виних с лека усмивка, изразяваща безсилието на човек, който доброволно тръгва по друма на едно приятно пленничество.

* * *

А Виних беше наистина роб. Роб на вярата в човека и неговия стремеж към самосъвършенство; роб на вярата в неизчерпаемостта на силите и възможностите, вложени у него самия; роб на самия себе и на своето честолюбие; роб на вярата в бъдната победа на превитите под хладния гнет на мрака и мировия мраз. Той биваше роб и на неизмеримите пространства на небесата, когато, опрян на брега на бездната, вдъхваше отровите на несполуката и замайващите аромати на надеждите. Там горе, гдето се забравя пространството и времето, той биваше роб на шеметните кроежи на своя дух и данник на мисълта да завладее вселената и нейните закони, да бъде господар на земното и надземното.

Няколко часа трябваше да бъде роб и на условностите на живота: да приеме поред представители на сдружения и власти, на приятели и почитатели. Тази уморителна и полирана официалност, в която притворството надява маската на искреността и добросърдечието, му

беше решително противна. И облекчен отдъхна, когато отмина и последният гост.

Тогава Дъждански влезе в библиотеката си, отделена от приемната с един широк коридор. Там той свари само Веда Вишая. Другите бяха чакали твърде дълго и — уморени — си бяха отишли.

— Какво блаженство би било наистина да бъдеш винаги там горе — й каза той, — да седиш над обсега на видимия свят, да бъдеш окътан в тъмнина като жица в коприна, да останеш незасегнат от неизброимите мисли и внушения, що ти изпращат врагове и свои, които винаги желаят да внушат не онова, що ни е определил дългът, а да бягаме от своята съдба.

— Нима? — каза Вишая и потръпна.

Преди миг Углит Черни беше й говорил нещо. Дали Виних сега не четеше мислите й в нейните очи, щом говори така?

— Не исках да се поддам на внушенията ти — продължи той, — но все по-настойчив беше гласът ти и все по-слаба моята съпротива. И неустоял на изкушението, ето ме тук, за да те видя. Видиш ли колко жалък е човекът, който би поискал с остена на волята си да подкара своите стъпки по друма на живота! Тогава лявата нога отива там, гдето би следвало да стъпи дясната.

Веда Вишая отдъхна облекчено. Възвърна й се самочувствието на сигурност.

— А ние — тя пое дъх и се поправи, — аз смятах за свой дълг да те помоля да се отречеш от своята самота и да слезеш тук, при нас. Светът е сиротен без тебе. Ти наистина много му даде: писанията „Строй и рушение на атома“, „Атом и миг“, „Гибел на всемира“ и др., но Балк ти е признателен не толкова за тях, колкото за практически разрешената задача относно синтезата на двете първични вещества Р 107 и К 321, които ще дават още няколко хилядолетия храна на света, а това е нов тласък за живота тук, долу. Щом е тъй, ти не принадлежиш вече на себе си. Ти си наш и дълг ни е да те молим — — — опитите, що правиш горе, водят може би към — — —, да, те може би ще ускорят твоята и наша гибел...

— Нима толкова далеч е отишло злото? Навярно само аз нищо не подозирам. Ако тези обстоятелства, що забавят гибелта, би могло лесно да се отстранят, кажете как да стане то, за да ускорим наистина

тази ужасна гибел, що ви е толкоз изплашила, та е трябвало да идвате дори тук, за да ми го кажете.

Вишая, която беше обжегната от насмешката, сполучи да се не издаде.

— Ах, не това! Нима казах, че сме пред гибел? А исках да кажа, че такава може... а ние за тебе се боим.

— Да? — тук той спря и за миг нещо проблесна в съзнанието му. То израсна пред него и го завладя. Не беше ли слушал той по-рано от приятели — в минути на чистосърдечни откровения — неволни изповеди и злъчни критики на своите дела? Тогава той не обръщаше на тях никакво внимание. Но ето че те не бяха престанали, а може би само мъчно достигаха до слуха му, защото беше много високо и твърде горд, та не искаше да ги слуша. И сега, след десетгодишни опити, когато вече беше уверен в изводите на своите формули и чакаше тържество, някой иде, хваща ръцете му и казва:

„Стой!“

Длъжен ли е обаче той да се подчини? Често дотрябва да се дава насила лекарство.

Виних погледна изпод вежди момичето, което усети над себе си мощта на изпитващ и пронизващ в сърцето поглед. Лека руменина покри страните ѝ. Малки пламъчета пропъльзяха по върховете на ушите ѝ, а белите ѝ пръсти самоволно потръпнаха.

Трябваше ли тя да признае, че е загубила играта, да се признае бита и да си отиде?

Имаше ли тя власт над него, та да се надява, че ще успее да се наложи на духа му и по предназначения път да му въздействува?

Или тя самата искаше да изгори в един пламък и търсеше своята влада?

— Нима — поде той — една жена на твоите години може да говори за гибел? А и какво повече можем да загубим? Та не сме ли изгубили вече всичко?

— Страхувам се за гибелта само на един, който всеки ден се не ражда; когото вековете са излъчили от себе си частица по частица и са ни го пратили като ракета да озари света и запали душите ни, които загасват; да ни възвърне отново за живота, що страшно иска да ни отминне. А ти готвиш смърт, смърт...

Представи си, че земята утре може да бъде нищо — без теб и без мен, без всичко това, що ни обгражда, ще лети из тъмните пространства на всемира и никой никога не ще узнае, че тук, под тия сводове, са туптели две сърца, че мисъл е осветлявала глъбините на битието. Нима ти не тръпнеш пред това огромно нищо, което би бил утрешният ден?

— Нима не знаеш, че това не би ми подействувало само за туй, че има стойността да ме отклони от моя път? И защо да щадим своя живот? За какво ще ни служи тогаз той, ако веднъж за винаги го заровим тук, в тези безрадостни зимници? Нима не ти е ясно, че всеки ден ще потъваме все по-дълбоко, за да дирим храна и топлина, че един ден ще дойдем до границата, зад която лежи невъзможното?

Нима човекът ще се откаже от просторите на океаните, от радостта на слънчевите полета, от аромата на зрели плодове, от очарованието на изгрева и от приказката на залязващото слънце! Не искаш ли да ни се възвърне всичко това, което е било преди милиони години? Каква радост е да гледаш всеки ден слънцето, че прави своя път от изток до запад, щом не можеш да го поздравяваш с възторга на безхитроствена детска душа?

— Та именно в този твой стремеж не се ли крие безумието ти, Виних? — И тя го погледна продължително. Ти забравяш безплодните опити и многобройните жертви на миналото. Не съмнението в тебе ме кара така да говоря. Знаем какво можеш ти.

— Пак ще ми говориш за летописите на Китан — забеляза Виних и се усмихна. — Но не забравяй, че на мен са завещани опити и знания, що нему не са били известни. Ти знаеш също, че много закони, управляващи веществото и неизвестни до вчера, са изтръгнати от скута на атома. Вие сте най-щастливото поколение, защото ще видите как се стига до последните граници на възможното за човешкия дух. Ще видите, че упоритият труд и неуклонното преследване на целта струват повече от мрака и ледовете, що ни притискат.

Виних изговори това твърдо, защото вярваше в своите формули като в божество, защото беше уверен, че ще победи.

* * *

Библиотеката му — здание на няколко етажа, на колкото и самият дом на Дъждански, беше издълбана в мраморна скала, от която бяха изваяни колоните, стълбите, стените и украсите по тях. А книгите, неизгледни редици свезки, покриваха стените на просторните помещения. Надписите им, като многоцветни тапети, падаха надолу в правилни редици златен дъжд. Етажите един от друг не бяха разделени с подове. Само няколко стъпки широки ходове, с перила откъм празното пространство, ги разчленяваха, та с поглед можеше да се обхване цялото огромно книжно богатство на Виниха. По ъглите и средините на стените имаше разширения със сводове, поддържани от зелени мраморни колони. Между тях, излети от медножълт метал, поставени на стойки от черен мрамор, стояха ваянията на учени и певци, намерили достъп в този голям храм, а празнините между тях се заемаха от маси и кресла. Мека и упойваща светлина, лееща се отвред, правеше предметите живи и изпъкнали, а лъчите от тях се стичаха като сребърна вода. Думите падаха от устните и с глух ек потъваха като в дълбок кладенец. Наистина един огромен гроб, приютил между стените си мисълта и творчеството на милиони поколения. Тишината тук напомняше гроб. Вишая и Дъждански, възлезли по витата стълба, бяха спрели в нишата, посветена на Китан. Бюстът му, почти в естествена големина, стоеше до раменете им.

Вишая седна, а Виних премина няколко маси и доближи редиците, отредени за летописите на Китан. Изправен в пълен ръст до стената от книги, той проведе поглед по заглавията и с леко движение изтегли от редицата потребната свезка. Тя беше книга от 750 страници, отпечатана върху К 9 — твърде тънки металически листа с матова, приятна за окото повърхност и с корици от същия метал, изработени с рядка вещина. Като най-лек от познатите метали, К 9 се употребяваше за приготвяне на хартия, за градивен материал за самоходи, самолети и други машини, където лекотата на градивото има приложна стойност.

С книгата в ръка Дъждански се отправи към Вишая, която бе седнала до масата и разтворила едно списание: „Жената и вечната красота“. Отпусна се в едно кресло срещу нея, сложи на масата книгата и лениво я разтвори на случайна страница; опря главата си на длани и се загледа в редиците книги на отсрещната стена, чакайки Вишая да свърши четивото си.

Той сам обаче не се решаваше или по-право — нямаше желание да чете. Предусетът, че строгите редици писмена ще му разкрият водовъртежа на спомени и образи от времена, отдавна измрели, чиято отдалеченост от нас ражда шемет, не му позволяваше да погледне в книгата.

Не щеше ли да бъде същото и с него? Някога някой щеше да седи пред разтворената свезка, в която би се разказвала неговата съдба, тъкмо тъй, както той сега е пред книгата на Китан. И този друг ще следи хода на времената, които са изиграли сатанинското си хоро над него и са отминали. Къде ли ще бъде тогава земята, бедната измъчена топка глина, зарад която безумието на хората е донесло толкова злочестини?

А той се беше заел да лекува тези злочестини. Защо ли?

Дали за да бъде по-фееричен краят на земята, или все още продължаваха играчките му от детинство? Жестоки играчки, отнесли истински жертви измежду любознателните му другари, които жадно са следили детинските му опити със смеси от светкавично разлагащи се вещества. Така загина най-добрият му другар в горния забой на Столенския рудник. Бидейки малолетен и поради застъпничеството на всички, които виждаха в лицето на малкия самозван химик бъдещия лъчевед, той се спаси тогаз от тежките последици на делото си.

А понеже това се било случило в навечерието на голям празник, баща му поискал от него да се извини пред домашните си, за да може да седне редом с тях за вечеря. При това да обещае, че втори път не би се занимавал с опасни взривове. Но малкият Виних не попросил извинение и не дал обещание, че се отрича от своята опасна склонност, а стоял упорит и ням. Сестрите му си бършели сълзите и хълцали, гледайки разгневения си баща и непокорен брат. А майката изтръпнала от ужас, защото познавала момчето си и предугаждала, че над техния дом ще премине черна скръб. Предпразникът за тях бил вече огорчен, а скръбен идел и следният ден.

И когато всички били потопили очите си низко в черното на срама и скръбта, Виних отворил бързо вратата и потънал в неизвестността. Но преди да напусне къщата на баща си, боейки се да се не лиши от приготвените през последните дни съединения, преминал през стаята си и ги задигнал, за да ги скъта и запази.

При този спомен той се усмихна и запита себе си:

„Не се ли отдаваше и сега на тази страст, за да разбие пак някоя глава и тази глава този път дали не щеше да е неговата?...“

О, как страстта му го е подтиквала по непростени и непочтени пътища да си набавя необходимите средства, за да има онова, що му е потребно!

Но у дома му, когато липсваше нещо, знаеха кой е виновният и му прощаваха поради изключителната му склонност, проявявана през оная десет-дванадесет годишна възраст, през която другите обикновено губят времето си в свойствените за възрастта им игри и безчинства.

Наистина какво би станало с него, ако сълзите на майката не бяха разтопили упорството на баща му, който не искаше син му да се върне в неговия дом, преди да се разкае за сторените злини и да обещае, че това никога вече не ще се повтори! Изоставените рударски галерии може би до днес биха му предлагали гостоприемството си и там бавно и без пламък би догорял животът му. Но на третия ден след бягството бе уведомен от майка си, че може да се завърне и поднови учебните си занятия. И сега, облегнат над книгата, се питаше дали би постъпил иначе, ако би изпаднал в същите положения, и самодоволно установи в себе си, че би предпочел тъмния и нерад друм на неизвестното пред гадния равен път на унижението. Как? Те искаха от него — детето — да се откаже от мамещата тайнственост на тъмните, с хубави форми стъкла, чието съдържание тъй го е блазило!... Но той, ако не обеща едното, което му искаха, реши в себе си да стори онова, което му бе възможно: той щеше да прави в бъдеще своите опити в изоставени руднишки ходове и кладенци, които можа да обходи и проучи през тридневното си бягство. Веднъж — през последните години на училището, когато се връщал дома след обикновените скитания из рудниците, той попаднал на едно минно поле, гдето група работници обрушвали последните пластове от рудата Ж 7, нужна за добиване взривове, употребявани в подземните работи. Работниците били на почивка и Виних използвал отсъствието им за своите опити. Вземал един от приготвените от работниците заряди, отворил го, извадил съдържанието му, па изсипал в него съдържанието на едно пакетче, което носил у себе си; набързо затегнал пак заряда, готов да го постави в една от мините, да съедини тока и да види ефекта. Но тъкмо тогава група работници шумно се задали откъм изхода, та се принудил да

остави всичко и по противоположния ход да се върне дома си, съжалявайки, че не можал да извърши опита си.

На следващия ден обаче се разнесла ужасната вест за възпламеняването на рудата Ж 7 в рудника Техом, жертва на което станали десетки работници. Виних се ужасил от броя на жертвите и голяма, истинска скръб разтърсила душата му, но когато преминала болката му по загиналите, той почувствувал топла наслада от своя успех: не беше ли успял да разложи атома? Или поне не беше ли внесъл смут в тази малка частица от всемира? Не беше ли за него вече близко денят, когато ще може да разгърне странната съкровищница на една малка прашинка, за да подари на човека там скътаната енергия? Поколения учени през милиони векове са напирали към тайния вход на тази дребна съкровищница, за да изгребат съкровищата ѝ. Но той все оставаше скрит и винаги недостъпен. Към безкрайно малката и приказно богата рудница се стремеше и Дъждански. Неговото малко битие жадуваше да подари на човека нещо, което да замайва. И не от обич към света може би искаше да стори това. Не, но дали не от ненавист и омраза? О, този жесток свят тъй много бе му давал и в замяна на това така жестоко бе го унижавал! Той искаше да му се отплати, но да се отплати щедро. О, та това бяха детски блянове: светът се заключваше цял в малкото му сърце. Но когато възмъжа, той видя колко е малък за този мир. И сега нищо не искаше за себе си. Той само обичаше света, но не искаше да има в него дял, ако би останал вечно такъв. О, този свят и онези, които го населяват! Как му бе болно на душата, като си помисли за тях! Този свят-мъртвец, нуждаещ се от двама крепки да го държат под мишници; този свят, с мъка крепен над бездната на страшна гибел! Някога той бе искал да му хвърли в лицето страшната обида, що бе получил, и след това гордо да го отмине.

Това беше някога. Той вече отдавна е мъж, автор на многотомни съчинения, член на почти всички научни институти, всеобщо признаван и почитан от своите съвременници, притежател на големи богатства, които му позволяват да осъществи и най-фантастичните си замисли. Той не е вече малкият ученик, жаден да има едно стъкълце с бял или червен прах. Господар е днес на цели уредби, работещи под негова заповед и поставящи на разположението му елементи, които би били достатъчни според него да катурнат целия свят.

„Гук, в моя юмрук, е твоята съдба!“ — в моменти на откровение и пророческо наитие възкликваше той.

И защо бе вземал сега тази книга? Да се поучи от старите летописи ли? Какво знаят те повече от него! Трябва ли той — дух на вечния устрем напред — да се рови в епохата на безутешните зигзаги на човека, на слабия човек? Трябва ли да остави да проникне в него смут и колебание?

„Не!...“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.